

Bipolar Bows

Lotte Remmen en Toby Kuhn wissen grenzen op viool en cello

Vanuit eerder toevallige ontmoetingen in Slovenië en vervolgens in Oostenrijk, groeide er iets tussen violiste Lotte Remmen en de Franse cellist Toby Kuhn. In Slovenië vond Dan Wall in Toby een ideale vervanging voor de vaste bassiste Lara Rosseel voor een concert van Old Salt. Vooral nadat hun paden elkaar opnieuw kruisten in een 'inspiratiehuis' in Oostenrijk, sloegen de vonken helemaal over en volgden jam- en oefensessies elkaar op. Ze besloten een vast duo te vormen, onder de naam Bipolar Bows. Hierin gaan ze de uitdaging aan om zoveel mogelijk muziekstijlen en nieuwe technieken te ontdekken en naar hun hand te zetten. Begin 2019 besloten ze om hun experimentele mozaïek van klassiek en traditie (van Balkan tot Appalachia Folk), jazz, blues, funk, naast improvisaties, naar buiten te brengen. Ze debuteerden tijdens het openingsconcert van het 'Fiddlers on The Move festival' 2019 in Gent, verschenen op het Kavč festival en het 'Floating Castle festival' in Slovenië, waren reeds live op radio Blagoevgrad in Bulgarije en deden hun intrede op het 'Umefolk festival 2020' in het Zweedse Umeå. Datzelfde jaar deed hun honger naar musiceren alleen maar toenemen, wat zich onder meer vertaalt in hun pas uitgebracht album 'Krunčug'*. Op maandag 25 januari zaten we virtueel rond de tafel voor een babbel. Ook Toby was in het land en dit in de aanloop van de uitreiking van de eerste editie van de Flemish Folk Awards, georganiseerd door Flanders Folk Network.

Een schuchtere verkenning

Net vandaag hadden beiden nog een discussie over het tijdstip van hun eerste gedeelde podiumervaring. Toby dacht dat het in 2016 was, Lotte hield het op 2017 maar moest inbinden. "Toen speelden we voor het eerst samen op een festival", aldus Lotte "waar Toby onze vaste bassiste Lara Rosseel verving. Hij kende Dan Wall toen reeds enkele jaren." Pas een paar maanden later leerden ze elkaar beter kennen tijdens een soort 'residentie' in een huis in Oostenrijk. "Toevallig waren we daar toen allebei, we kenden mekaar eigenlijk nog niet echt. Onafhankelijk van elkaar waren we er met dezelfde dingen bezig. Uiteindelijk kwam Toby op me af met een idee om samen wat toonladders te oefenen of een klassiek stuk in duo uit te werken. Dat klikte heel goed en toen zijn we samen gaan studeren. Vanuit klassieke muziek en ook van daarbuiten, hebben er allerlei technieken uitgeprobeerd op onze instrument en zo is ons duo ontstaan. We hebben eerst drie jaar samen geoefend en gestudeerd voor we besloten er echt mee naar buiten te komen. We hadden eenzelfde achtergrond, studeerden allebei klassieke

muziek en zijn van daaruit allebei onze eigen wegen gaan verkennen in improvisatie, folk, jazz en wereldmuziek." Voor Lotte waren ondermeer haar ervaringen bij het 'Old Salt, Strograss, Ghent Folk Violin Project' en Transpiradansa! - het jongerenorkest van Wouter Vandenabeele - van onschatbare waarde. Toby van zijn kant is reeds geruime tijd grensverleggend aan de slag bij Wild String Trio, dat verder bestaat uit de Slovaakse jazz violiste Petra Onderufová en de Sloveense Balkan gitarist Aleksander Kuzmić. "Net op het moment dat we allebei niet goed meer wisten waarmee we verder wilden, kwam die uitdaging er. Als strijkers klikt dat heel goed op die manier, omdat we dezelfde achtergrond en benadering van ons instrument hebben. Die is ook anders dan die van de meeste muzikanten die we kennen." Wat eerst een 'saai' (niet voor publieke oortjes bestemd) studieproject was, groeide immers heel snel uit die premature fase. Er ontstond zoveel mooie muziek uit dat het spijtig zou zijn het niet met een publiek te delen.

Hoe beschrijf je zo'n eigen benadering?

Toby voert aan dat ze beiden een klassiek geschoolde basis hebben op hun instrument. "Om verschillende redenen hadden we daar op een bepaald moment echt genoeg van. Zo zijn we beginnen

experimenteren. We zochten vooral vanuit onszelf nieuwe mogelijkheden uit op ons instrument. Van bij het begin stond improvisatie hierbij ook centraal. Vroeger waren we altijd geconfronteerd geweest met concreet, uitgeschreven composities, en plots hadden we honger naar materiaal dat niet op partituur stond. Vervolgens zijn we beiden op onze eigen manier ook in de folk gerold. Folk vraagt een heel andere benaderingswijze van muziek, vertrekkend vanuit een orale traditie. We zijn ons via die weg ook meer gaan toeleggen op de manier waarop onze instrumenten her en der binnen dit genre benaderd worden. Ons uitgangspunt is in eerste instantie experimenteel, waarbij het experiment erin bestaat om op cello en viool zoveel mogelijk stijlen te vatten. Het vormt een beetje een mengeling van alles, waarin onze klassieke achtergrond eveneens blijft doorspelen." "De klassieke boogtechnieken zijn anders en we pogen soms andere instrumenten na te bootsen op die van ons", vult Lotte aan. "Er zijn andere soorten pizzicato's en er is de 'chop'-techniek met de ritmische begeleiding die vooral in de Amerikaanse folkmuziek heel sterk aanwezig is, en nu ook in de Europese folk opduikt." "Ik woonde zo'n zes jaar in Slovenië", vertelt Toby "en zo heb ik de Balkanmuziek leren kennen. Die vormt sindsdien een heel belangrijke traditie in mijn professioneel en muzikaal parcours

* Een bespreking van hun debuut-cd 'Krunčug' vind je in onze cd-rubriek.

foto: © Peter Frings

en is daarom ook een kenmerkende inspiratiebron voor ons duo". "Vorig jaar trokken we een weekje naar Bulgarije om ook daar inspiratie op te doen", vervolgt Lotte.

Hoe een kleurrijk patchwork ook coherent blijft

Dat de resultaten die ze bekomen niet verglijden in een willekeurig allegaartje, verklaart Lotte onder meer doordat ze steeds enkel met die viool en cello aan de slag gaan. "Het gaat over instrumentale muziek die we op onze manier benaderen vanuit onze kijk op muziek en zo blijft het ook consistentie houden." Toby beaamt dit volmondig: "Daarnaast hebben we, zoals eerder gezegd, ongeveer eenzelfde parcours doorlopen en het is vooral zo dat we elkaar zowel persoonlijk als muzikaal extreem goed aanvoelen en begrijpen. Je mag dit navragen aan klassiek geschoolde muzikanten. Het is niet aan iedereen gegeven om zomaar samen te gaan spelen. Tussen ons is er een muzikale en persoonlijke verstandhouding die onbetaalbaar en essentieel is voor wat we doen. Ongeacht vanuit welke traditie we vertrekken, ontwikkelen we onze manier van improviseren en arrangeren. We halen heel veel voldoening uit onze manier van bewerken van traditionele thema's." Dat experimenteren met arrangementen

vinden ze heel uitdagend. Ze halen hier dan ook heel veel voldoening uit. "In deze Covid-tijd was daar ook heel veel tijd en ruimte voor. Daarenboven zijn er door ons te beperken tot onze twee instrumenten niet zo ongebreideld veel sonore mogelijkheden. We hebben geen groot orkest, geen vijftien verschillende instrumenten, maar twee strijkers die vrij egale klankkleuren

"Ons duo zal altijd een duo blijven, uitbreiding komt er zeker niet"

Lotte

voortbrengen. De uitdaging bestaat erin te proberen voldoende variëteit te brengen, zonder onze aandacht af te wenden van de leidraad van onze krijtlijnen." Een schaterlach ontsnapt hen als ik aanvoer dat het soms toch wel behoorlijk orkestraal klinkt. "Dat maakt ook deel uit van ons experiment", aldus Toby "op zoek te gaan naar de grootst mogelijke klanken die we

kunnen naar buiten brengen..." "...en de meest subtiele, kleine klanken ook", contesteert Lotte. Af en toe is er in nummers ook de inbreng van haar stem. "Dat maakt deel uit van een leerproces waar ikzelf zeker nog veel meer mee wil doen. Anderzijds vraagt dat veel tijd om dat verder uit te werken. De combinatie van zingen en spelen geeft wel een heel andere dimensie aan onze muziek en daar zal zeker nog meer gebruik van gemaakt worden."

Vormt de klassieke muziek die doorklinkt de rode draad?

Toby brengt een vrij verrassende definitie van 'klassieke muziek' aan. "Wat we nu kennen als klassieke muziek is op zich al een beetje het resultaat van het vermengen van stijlen en tradities, heel divers en gevarieerd. Het blijft ook muziek die ik reeds lang in mijn hart draag en binnen die definitie gaan we gewoon door met het scheppen van klassieke muziek. Waar we momenteel staan is echter eerder een omschrijving als 'new folk' meer aan de orde. Voor ons zijn de tradities geschapen om vermengd en opnieuw gearrangeerd te worden vanuit verschillende gezichtspunten." Lotte wijst er ons vervolgens op dat wat op de cd neergezet werd, slechts één aspect is van alles wat ze doen. Ook al kunnen de klassieke passages als een soort

Foto: © Peter Frings

Bipolar Bows wil ruimer gaan dan het folkpubliek. Ze willen ook graag op klassieke of jazzpodia verschijnen.

► 'thuis komen' aanvoelen. "Dat is zo, in de zin dat we daar heel lang veel mee bezig zijn geweest, maar dit is nu niet meer ons hoofddoel. De gelijkaardige technische basis die we hebben, zul je er ook wel doorheen horen. Dat zul je minder horen bij iemand die deze basis niet heeft en bijvoorbeeld vanuit een zuivere folkachtergrond zijn viool bespeelt." Zo belanden we stilletjes bij hun debuut-cd. "Wat op onze cd gebracht wordt, vormt maar een deel van alles wat we doen. Het is dit repertoire waar we nu mee naar buiten zijn gekomen, die nummers waar we zelf het meest plezier aan beleven en interessant vinden om te blijven spelen. Onze interpretaties ervan tijdens liveconcerten kunnen helemaal anders uitpakken, met afwijkingen die mee ingegeven zijn vanuit het moment en de context waarbinnen we ze uitvoeren. Dat sluit aan bij de manier waarop we vaak beginnen met het schrijven van een stuk. Een van ons begint dan een ritme of melodie te spelen en de andere gaat daarop improviseren, of een tweede stem opbouwen of een ander ritme. Eens op een punt gekomen iets plezants gevonden te hebben, houden we dat vast, nemen we het op en bouwen daar verder iets rond. We gaan hierbij heel intuïtief te werk". Toby vertaalt dit vrij plastisch: "Eigenlijk kun je stellen dat we in de voorbereiding van een nummer allerlei zaken in een blender gooien en wanneer we vervolgens optreden, op podium of straat, voegen we er nog enkele

kruidingen aan toe, ook al weten we op dat moment niet echt waarheen het ons zal leiden. Soms werken die, soms iets minder. Op de cd zul je die niet terugvinden, we kunnen ons hierop tenslotte enkel producten veroorloven die volledig af zijn." Lotte vindt dat ze zich ook op scene wel altijd uit de slag weten te trekken, wat wordt beaamd door Toby. "Dat klopt! Het is onze uitdaging en maakt deel uit van onze experimentele en improvisatorische invalshoek. Soms levert dat wat bizarre mengsels op, Balkan en klassiek, americana en Bulgaarse traditie,... noem maar op. Eerder dan angstig te zijn dat mensen niet goed zullen weten hoe ermee om te gaan, zich afvragend of ze nu in een Bulgaarse of klassieke wereld vertoeven, vinden we hier echt wel ons speelplezier in. We bevinden ons hier op het domein van het verkennen van experimentele, zij het daarom niet revolutionaire, einders. Een context waarin we invloeden vermengen zonder ons al te veel zorgen te maken over de valkuilen waarin we terecht kunnen komen, noch over het etiket dat ze ons willen op kleven. Onze meest wezenlijke rode draad is die van het experimenteren en de improvisatie." "Soms gebeurt het dat we bewust niet afgesproken hebben welk bisnummer we zullen spelen", stelt Lotte. "We spreken dan niets af en beginnen gewoon te spelen, waarbij er op het podium verbindingen ontstaan die helemaal niet voorspelbaar zijn, met

een thema uit één nummer, een element uit een ander, en waarbij we het voor onszelf in het ongewisse laten waar het zal eindigen. Dat vormt een extreem voorbeeld van wat we in andere nummers op een meer bescheiden manier doen. Dergelijke avontuurlijke uitstapjes lieten we dan wel degelijk even achterwege op de cd."

Een duo vorm je met zijn tweeën

"Ons duo zal altijd een duo blijven, uitbreiding komt er zeker niet", scandeert Lotte "Aan de slag gaan vanuit een strijkkwartet zou misschien nog net kunnen, maar ook dat zou nooit hetzelfde resultaat opleveren." Gelukkig staat ze ook hier op één lijn met Toby: "Van zodra er een derde zou bijkomen zouden we onmiddellijk de vrijheid verliezen die we ons kunnen permitteren als duo. We hebben allebei andere projecten in grotere bezettingen en dat is ook heel leuk, maar daarin verlies je zondermeer de rijkdom of het privilege van een ongebreidelde flexibiliteit". "Een duo is iets bijzonders", vult Lotte aan. "Je moet elkaar blindelings vertrouwen, er staan slechts twee strijkers op het podium, dus als er één 'valt', dan moet de andere gewoon even alleen verder. Om dit 'onopgemerkt' te kunnen, en dat nummer toch samen te houden, moet het muzikaal en persoonlijk heel goed klikken. Je merkt dat bij alle duo's wel en een duo kan je zeker niet zomaar uitbreiden. In duo hoef je maar met één persoon te communiceren wat je in staat stelt meer 'zotte' dingen te doen." Hun 'merk' tenslotte verwijst uiteraard naar de strijkstokken, terwijl het 'bipolaire' refereert naar hun vasthouden aan wat ze geleerd hebben en hun focus op wat ze ermee willen doen, terwijl ze hierbij twee entiteiten blijven. "Ook al voelen we elkaar heel goed aan, hebben zowel wijzelf als onze instrumenten ook een heel verschillend karakter", verduidelijkt Toby.

Een cd-titel die gemakkelijk tot een tongslipper leidt

"Krunčug was aanvankelijk niet bedoeld om de titel van de cd te worden," verduidelijkt Lotte. "Het is eigenlijk de titel van een nummer dat uiteindelijk niet op de plaat terecht kwam. We vonden het wel een heel toepasselijke naam, het Engelse 'crunch', iets 'knapperig' wordt gecombineerd met 'hug', in de betekenis van knuffel. We vonden dat heel toepasselijk voor 2020 gezien we dat toen veel te weinig hebben kunnen doen. Vanaf maart tot augustus hadden we helemaal niet de mogelijkheid om samen te spelen, en daarna viel het weer stil,... dat overkwam ons nog nooit. Normaal zien we elkaar minstens eens om de twee maanden in een periode waarin we samen aan de slag gaan."

Over de huidige concertvooruitzichten

Momenteel staat er één livestream concert bij Studo Trad gepland en zijn ze genomineerd voor de Flemish Folk Awards in de categorie 'Beloftvolle Band'. "Op de prijsuitreiking - een livestream op 11 februari - wordt ons gevraagd een nummer te gaan spelen. Er is ook een livestreamconcert gepland op 4 maart in Studio Trad. Alle andere concerten zijn voorlopig uitgesteld, en ik denk we pas in het najaar echt weer op podia ons ding zullen kunnen doen, maar we zijn altijd wel eerder bereid aan de slag te gaan. We hebben momenteel veel tijd", klinkt het wat cynisch uit de mond van Lotte. "Dirk Van der Speeten vroeg ons deze zomer te spelen op zijn Teyrrasfolk, maar Toby pendelt tussen Frankrijk en Slovenië, dus concertprogrammaties dienen een beetje bij elkaar aan te sluiten anders wordt het moeilijk alles georganiseerd te krijgen. Er ligt een concert vast in Muziekcentrum Dranouter voor december en verder lopen er opties bij 'De Vieze Gasten', De Warande, 'Het Bruggenhuis', enzovoort. We hopen dat er daar nog wat bij komen."

Genomineerd voor de Flemish Folk Awards in de categorie 'Beloftvolle Band'

"Deze nominatie komt voor ons zeker gelegen," aldus Lotte "want we zijn als duo nog niet zo lang bezig en hebben nog niet zoveel gespeeld, zeker niet in België. De mensen kennen mij misschien wel van andere projecten en Toby misschien via Wild Strings Trio. Ons duo is momenteel evenwel nauwelijks gekend, dus voor ons biedt het een kans om ons bestaan kenbaar te maken. Een beetje exposure naar de media toe mag er altijd nog wat bij. Binnen het folkcircuit helpt het in elk geval dat onze naam eens de revue zal passeren. In 2019 hadden we een drietal concerten in België, vorig jaar misschien eentje. Het is echt nodig dat we een beetje in gang gezet worden. We hebben tenslotte ook onze cd nog nergens kunnen voorstellen. Het blijft de vraag hoeveel effectieve aandacht dit initiatief zal krijgen. Het is in elk geval tof dat ze andere mensen betrokken hebben bij de jury, zodat, naast folkclubs, ook concerthuizen als de Handelsbeurs, de AB,... ons zullen leren kennen. Het is goed dat er ook vanuit andere invalshoeken naar gekeken zal worden, en niet alleen maar vanuit de hoek van wie enkel met folk bezig is. We beogen ook een breder publiek dan alleen diegenen die enkel naar folk luisteren, we kunnen evengoed op een klassiek of jazzpodium verschijnen. Ook het feit dat het evenement in de Handelsbeurs doorgaat lijkt me een pluspunt. Dat verleent er meteen een ander karakter aan. Het is jammer dat er geen publiek

bij zal zijn, ik weet niet wat hiervan de gevolgen zullen zijn en in welke mate de media er zullen in meestappen. We zijn nu wel op Klara geweest met onze cd via Marc Vandemoortele, maar iedereen weet onderhand dat de mainstream media niet geïnteresseerd is in ons genre en het blijft spijtig dat er daar geen ruimte geboden wordt. Maar dat ondergaan velen die iets met muziek uitvoeren. We zijn in sterke mate afhankelijk geworden van internet en sociale media, en daar zijn we momenteel niet sterk mee bezig. We hebben ook geen echt management, dus zijn we zoals heel wat groepen aangewezen op onszelf en de mensen die ons weten te appreciëren. Voor ons beiden is dit niet ons hoofdproject hoewel ik echt hoop dat we hiermee veel kunnen gaan spelen. Als duo is het tenslotte veel gemakkelijker agenda's op elkaar af te stemmen, en... het is ook minder prijzig om te boeken. We zien wel!..."

... en het vertrouwen in hun project kreeg bij het ter perse gaan van dit interview ongetwijfeld een stevige boost. Nagelbijtend keken we toe hoe ze zich op 11 februari als duo zouden profileren tegenover hun mededingers in de categorie 'Beloftvolle Band'. Met Airboxes, Antanjula en Cardboard als 'tegenspelers' waren het zeker niet de minsten waartegen ze het moesten opnemen. Toch kregen ze die felbegeerde primeur mee naar huis en voelen zich hiermee zeer vereerd. Lotte reageert hier voorts op als volgt: "We hebben elk individueel al een heel parcours binnen en buiten het folk circuit afgelegd en het is fijn dat nu ook Bipolar Bows goed ontvangen wordt. Dat duwtje in de rug kunnen we zeker gebruiken om het duo te lanceren aangezien dit ons jongste project is. We zijn de jury dan ook enorm dankbaar dat ze folk met een brede kijk hebben geïnterpreteerd, en onze zijstappen naar andere genres kunnen appreciëren. We kregen een geldprijs van de Vlaamse overheid die momenteel heel welkom is om de kosten van ons splinternieuwe album 'Krun'chug' te helpen dekken, aangezien onze cd en vinyl verkoop grotendeels gebeurt op optredens die er nu niet zijn. Intussen werken we al aan nieuwe muziek voor een volgend album. We krijgen ook een begeleidingstraject aangeboden van VI.BE. We hopen dat zij ons met hun advies kunnen helpen om met ons duo een duurzame internationale carrière uit te bouwen. We willen graag de organisatoren en het bestuur van het Flanders Folk Network nog eens extra bedanken voor het oprichten deze awards, waarbij het laatste restje stof van het label 'Folk' wordt verwijderd en het genre in breed positief daglicht wordt geplaatst!" 🌟

Bart Vanoutrive

www.bipolarbows.com